

GAZETA

DE TRANSILVANIA.

ANŞA

(K8 ПРЕНАЛТА ВОИЕ.)

AL VIII-LEA.

N^{ro} 37.

Brashov, 7. Maiu.

1845.

Gazeta de Transilvania este de dób ori şi Fóiea odatъ pe септмъль. Презъ лор есте пе ашъ дитрег 8 фióрини (24 dóбзечери) дн афаръ ши 7 фióрини арцинт дн Брашов. Препътераця се фаче дн Брашов ла Редакция саъ ла Едиторуъ, iar дн афаръ пе ла к. к. поще, кэм ши ла DDniî prietenî кореспонденци ай пощри; дн Бъкъреци ла D. ливрар I. Romanov et Comp.

TRANSILVANIA.

Блаж, 24. Апр. к. в. Ери дн ziua de Сф. Георгие авъръм — токма сънт слъжба вечерней — о гиаць грозавъ де кьтре амиази трекунд пе Търнава микъ дн сѣс, кареа неаъ лват де аичи тоатъ пъдеждае ши ачеа пѣциъ че авеам дин виî ши помî, днпрезпъ кѣ септмъльтъриле де гръдинъ, че ераъ аша веселе, ка пар алтеори. — Ери аъ днпропат ши пе I. П. ла Жидвеи, пе кареле пѣмаи ери дими-неадъ лаъ скос ана пе деаспра.

М. са епископъл ромънск дела Орадея mare Basilie Erdeli, кареле прекъм с'аъ пре-днщииндат дн зпел дин пѣтерий ачестви жър-нал, соси ачи съмбътъ дѣпъ пащи, с'аъ ши апъкат де лъкръ. Пъпъ астъзи сосиръ 7 инши дин протопопи ши вице-протопопи, дар маи сънт сорочиди ши алци.

HUNGARIA.

М. Са к. к. виевои а маи словози дин по-стъриле де феишпанî (окъртвиторî) ла чере-рилe лор пе варонъл Л. Бадкович, каре есте ши вице-канцелариъ ши пе Ст. Серенчи, каре есте ши персоналъ рецелви ла диетъ дн ка-са депътацилор; асемеenea се скитваръ феиш-панî ши дн комитатъл Торонтал, скоциндъсе I. Хертеленди, дн комит. Шомогî А. Мереи, кэм ши чел дин Ава-зи. Ла тоате ачестеа постърî се депътиръ деокамдатъ дн лок де феишпанî пѣмаи администраторî локоцииторî.

Пеца. Днсоциреа де акционари пе ка-реа конт. Шефан Сечени с'аъ силит а о дн-трѣпа спре зидиреа зпви порт търעדъ пентрѣ днкъпереа коръвилор ла Пеца, дн 27. Апр. се десфъкъ пентрѣ тотдеазна ши аша фр-тоаселе квинте дндемнътоаре пѣзликате де лъдатъл конте дн Jelenkor се респъндиръ дн аер. Дакъ зп аша mare вѣрват пѣ есте аскълтат тотдеазна, кэм вор фи аскълтади алци отвци лисциди де ори че вазъ.

AVSTRIA.

Виена, 27. Апр. Дѣпъ тречереа спай-меи дин тѣе днсоцитъ кѣ фъртѣпа ши кѣ фрѣндереа де пор тѣмплатъ дн зилеле тре-кѣте, се арѣтъ, кѣ — дин порочире — пичи зп от пѣши пердѣ виада.

Chronica.

Гречия. Анкона, 19. Апр. Солîи челор треи пѣтерî протекътоаре а Гречией аъ дат цоте кьтре D. Колетис привитоаре асѣпра днпрѣтмътълви че аъ фъкът ачеаа ши де каре пѣ се маи поате кърѣди. Колетис — дѣпъ кэм спѣн — леаъ дат зп респънс фоарте дес-лѣшит, зикънд кѣ ка ла врези милион ши жѣ-мътате де драхме поате кѣ с'ар маи пѣтеа стоарче дела царъ; днсъ зртъриле ачелеиа леар симѣи адѣнк кѣди-ва ани днтреага Гре-чие. Аша дар е лъкръ днведерат, кѣ еси-стинга Гречией де астъзи атърпъ дела тѣри-нимиа челор треи пѣтерî окротитоаре.

Атина, 21. Апр. Цара се афлъ дн линиде кѣ ачеа осевире пѣмаи кѣ се арѣтаръ ла маи пѣзлте локърî ванде ходеци пе зскат ши пе mare корсарî. — Дн алт транспорт де праф де пѣшкъ — менит пе семпе пентрѣ рево-лѣция че ера съ се днчингъ — кѣзъ дн тѣ-пиле стѣпъниреи. — Кѣтева миî де тѣрчи аъ ши сосит спре марѣиниле гречейи ка трѣпе де обсерваѣе.

Тѣрчиа. Дин Константинопол поца дин зртъ пѣ адѣсе алтъ повтате, де кѣт кѣ ско-пъл киемъриî депътацилор де прип провинѣи с'аъ десфъшѣрат маи де апроапе; ачела есте: а се съѣтви гѣвернъл кѣ дѣншии асѣпра миж-лôчелор, прип каре с'ар пѣтеа днвѣпътъди агрикълтѣра ши комерѣдъл дн тоатъ Тѣрчиа.

Дн време че vedem, кѣ поарта кѣамъ ши депътади провинѣиали спре а се съѣтви асѣпра зпор рамѣри де днвѣпътъдирî, се чи-теде дн пѣтерникъл жърнал енглезъ Morning Chronicle зп артикол политик кѣ датъ дин 2. Априлие, трекут ши дн Газета зпив. дин 2. Маиъ ши скрис кѣ тѣлтъ аѣериме. Дн ачелаш се зиче, кэмкъ кѣрсъл лъкрърилор прекъм се ара-тъ астъзи дн Тѣрчиа, сеамъпъ деплин кѣ чел динainteа револѣцией гречейи дела 1820. Гре-шълме, пе каре леаъ фъкът поарта атъчи, ле фаче ши астъзи днтокма; аѣта пѣмаи, кѣ сълтапъл Махмъд кънд афлъ, кѣ Халет-Ефенди, каре ста дн капъл тревилор, сѣфере а фи ми-тѣит кѣ авр, дн тѣе капъл. Сълтапъл де астъзи — ал кѣрви скопъри, кэм щие лѣтеа, сънт вѣне — аре чеа маи неапѣратъ трѣзипдъ де а кѣпоаще адевѣрата старе а непорочитеи

Ачеастъ свѣтъ есте ре'мпърцитъ дѣмъ въме- рѣл принѣлор, адекъ каптонѣл каре аре маі тѣлѣтѣ е дндаторат а ші плѣтѣ маі тѣлѣт. Къ дмплнпореа ачестеі дшвоіелі с'ар пѣрѣ, къ тѣрѣтѣрѣле с'ар маі лнціі чева, къ тоате къ дн кавса кълѣгѣрлор іесвдіі пѣлѣ акѣм днкъ пѣ с'аѣ хотѣрѣт ннмк де ісправѣ.

Дела хотарѣ, 24. Апр. Міхаіл Овреновіч, фостѣл принѣдѣ ал Сервіеі, каре пѣ де тѣлѣт с'аѣ редиторс дела Гречіа дн Італіа, песте кътева зіле се ва аѣла ла Міхен, зн- де ва петрече маі лѣлг тнпн.

Брітаніа шаре. London, 25. Априліе. Десватеріле парламентаре асвпра днзестрѣрїі семінарїѣлї католїк дн Маупоот дн Ірландіа днкъ маі кѣрг къ дестѣл інтерес. Дѣпъ че адекъ міністерїѣл къцігѣ маіоритате дшвоітоаре а се да ажѣторїѣл пропѣс, — Н. G. Ward зн харнїк депѣтат фѣкѣ кѣм се зіче дн лнмѣа парламентарѣ зн амандѣмѣлѣт ка пѣмїтѣлї семінарїѣ съ се деа ажѣторїѣ де ванї, днсъ пѣ днп вїстіеріа статѣлї, чї днп венїтѣрїле челе грасе але клерѣлї реформат-англїкан дн Ірландіа шї анѣме днп мошїле епїскопїлор реформадї. Ачел амандѣмѣлѣт къзѣ дн поаптеа дн 24. Апр. стѣнд 322 гласѣрї лѣлгѣ міністерїѣ шї пѣмаі 148 лѣлгѣ D. Ward, днсъ десватереа фѣ фоарте інтересантѣ шї къпрнзѣтоаре де пїлде шї пентрѣ алте церї. D. Ward зічеа днтре алте тѣлѣте: Пентрѣ Ірландіа пѣ се чере тнлѣ с'аѣ пѣрті-пнре, чї дрептате снпмѣ шї кѣратѣ; пентрѣ къ попорѣл ірланд аре токма аша дрептате а шї пѣстра католїчїстѣл ка вїсерїкѣ а статѣлї, прекѣм аре попорѣл Англїеі дрептѣл де а цїнеа вїсерїка епїскопалѣ де стат шї попорѣл скоцїан вїсерїка пресвїтерїанѣ; шї токмаі ачеле темейрї каре ар да англїлор дрептѣл а се дшпротївї ла інтродѣчереа знї вїсерїчї пресвїтерїане, кѣм шї скоцїлор а пѣ сѣферї дшндереа вїсерїчї епїскопале кѣм нїчї аѣ сѣферїт'о, пѣн шї пе ірланзї дн дрептѣл де а ре'мпннѣ де ла сїне днкѣвареа вїсерїчї англїкане дштродѣсе ка зн снмѣол ал асѣрелїі прнп арте шї ал недрептѣрїеі. Дечї гѣверпѣл шї парламентѣл дакъ воїеск а лѣкра оменѣе шї крешнѣе, съ пѣ деа пѣмїтѣлї семінарїѣ ажѣторїѣл днп снпареа контрївѣнцїлор (днп вїстіерїе), чї сѣї факѣ парте днп венїтѣрїле клерѣлї англїкан каре с'аѣ ашезат дн Ірландіа шї аѣ къпрнст тоате авѣдїле вїсерїчїеі, фѣрѣ съ аїѣ маі тѣлѣте ка 1½ сѣфелете сѣпт окѣрѣтїреа са ш. а.

РЕВІСТЪ ДЕ ЖЪРНАЛЕ.

Кѣрїерѣл ромѣнѣск ла Nr. 28 аре о конѣлсїе а Редакторѣлї ла артіколѣл Длѣї Тѣмпѣанѣл, днп каре пе есте дндѣмѣлѣ а скоате шї ачї ачестеа: Дака снре есемпѣл, лнмѣа греческѣ ар фї рѣмас дн стареа кѣм тот съ се маі зікѣ: „То вастїменто арїварїсе іс то порто. — Апото чеаршї піра стоп вакчен, ке апекї іс то орманї. — О аравадїс іне кавгадїс. — О внѣвашас, о каптанїос ке о папас епглѣндїзшн іс то пазарї. — О топчїс меретїзї то топї. — То варѣтї іне фїно. — І калца, і скѣфа, і карафа, і вѣтелїа ме коста-

рѣн, агамѣ, мазі ме мїан дѣзїнан доренїон трїа колоната. — То оѣеакї піре іангїні...“ Кѣнд ачестѣ лнмѣа зік с'ар маі ворѣ асѣфел шї пе д'асѣпра с'ар скрїе къ літере дела Хан-Тѣтар с'аѣ тѣрчїдї; чїне ар зіче къ е лнмѣа кълїватѣ? Ачїеа негрешїт че с'ар гѣндї къ с'ар пѣтеа вр'о датѣ пѣмї шї лнмѣа поастрѣ кълѣтѣ пѣлѣ кѣнд е плнѣ де асѣменеа ворѣе етероѣене шї скрїсѣ къ нїще слове стрїеіне патѣреї еї.

Тот аколо се пѣвлїкѣ проїектѣл пентрѣ дштокмїреа знїеї шкоале де акторї пацїоналї, ла каре с'аѣ сѣвскрїс пѣлѣ акѣма 600 галѣнї; днтре сѣвскрїшї ведем пе D. M. логофѣт Е. Бѣлеанѣл къ 50 галѣнї, D. лог. I. Бївескѣ 100 галѣ., D. ага К. Белѣ 100 г., D. ворнїк I. Отетїлшанѣл 100 галѣнї.

Тот кѣрїерѣл скѣтѣрѣл внїшор рокїле челе лѣлцї че вор сѣ аѣопере пнчоареле марї шї корсетеле каре се опнпѣск сѣ аскѣндѣ трѣпѣрїле челе почїте, дїсформе, гїлїгане с'аѣ гѣрѣвоаве с'аѣ преа гроасе с'аѣ орї кѣм рѣѣ фѣкѣте, ка съ пѣ ле къпнцї днп челе фрѣмоасе, вїне фѣкѣте шї грацїоасе; тѣкар къ сѣ крѣпе дракѣ, шї рокїле лѣлцї тот ласѣ а се ведеа пнчїорѣл днп кѣнд дн кѣнд шї корсетеле тѣкар де фѣр сѣ фїе, тот пѣ апропїе осѣла ла ос.

Бѣлетнѣл офїчїал къпрннде маі тѣлѣте пѣлѣтѣрї дн ранѣрї дн 23. Апр. зіоа пѣмѣлї днп. Сале а Домпѣлї церїї.

Днпѣцѣторѣл Статѣлї днп 1. шї 15. Апр. О пѣвлїкацїе а міністерїѣлї днп лѣлп-трѣ пентрѣ алтоїреа (посѣїреа) къ вѣрсаг; — Днпѣцѣтѣрї пентрѣ къдїрї рѣрале; — Даторїїле отѣлї деспре рѣгѣчѣне.

Вестїторѣл іар пѣ пе вїне.

Деспре Газетеле зогѣрїцї днп Клѣж пѣтем зіче шї асѣдѣатѣ прѣсте тот пѣмаі атѣта, къ челе дѣѣ полїтїче пе зі че мерѣе се фак тот маі патрїотїко-нацїонале магїаре; дар чева ідеї къ тотѣл нѣѣ пѣ преа пот адѣче днп пѣвлїкѣл чел маі вѣтрѣн; Vasárnapi Ujság кѣнд пѣ есте днтецїт де знї скрїторї іѣдї шї амбїцїонї, шїе адеѣ къ такт преа вѣн матерїїле че пѣвлїкѣ, іар quintsentїїле сале полїтїче днп зрѣтѣ сѣпт адесеорї пїканте. Nemzeti társalkodó шї Hon és Külföld паренїсе къ лѣарѣ пе о време tendїнѣе ѣенерале. Дшпрецїѣрѣрї.

Газетеле немѣцїї. Челе днп Сївїїѣ пѣзеск маі тѣлѣт топѣл дїдактїк. Артіколѣл „Die Pfarrerwahl“ пе плаче; іар крїтїка Длѣї S Cassel дндрептатѣ анѣме асѣпра грешїтеї пѣрерї а Длѣї Schuller де а дѣѣче партеа чеа маі шаре а лнмѣеї ромѣне днп греака, славоана шї ѣертана, пе апѣкѣ пе днп пнпте, къчї матерїа мерїтѣ о скѣрѣтѣнаре серїоасѣ днп партеа поастрѣ кїар. — Фоїле немѣцїї днп Брашов пѣрчед днп къносѣтѣл лор топ пресерат къ сатїрѣ (bezi Satellitul шї Blätter де о лѣлѣ днпкоаче.)

БЫЛЕ СЪРАТЕ ДЕЛА ТЪРДА.

Тнпѣл де мерс ла вѣї пентрѣ чеї пѣтїмашї есте ла знѣ. Алте вѣї але патрїеї поастрѣ дескїсе маі де тѣлѣт сѣпт шї къпн-

скъте оаменілор маї тълт саѣ маї пѣдін. Орашъла Търда (антика Salinae а romanілор) аѣ фост кѣпоскѣт пѣлѣ акъта ка кѣпиталъ а зѣлї комїтат кѣ врео опт мїї лѣкѣиторї, дн а кѣреї вечїпѣтате сѣлѣт окне de sare deskїce дїп веакѣрї непоменїте, їар ла вѣїле еї челе сѣрате авїа аѣ кѣцетат чїнева. Кѣ атѣт сїмдїрѣм пѣлчере маї mare, кѣнд дн септѣмѣїїле тре кѣте авѣрѣм чїнсте а прїмї дела D. доктор de medicїnѣ Iosїf de Hanko фїзїкѣл прїмарїѣ ал комїтатѣлї Тързеї о вросѣрѣ тїпѣрїтѣ зпгѣреде*) ла Кѣлж (1844), днтрѣ кареа лѣзда тѣл D. доктор днпѣртѣшїнд маї зптеїѣ топографїка позїціе а орашѣлї Търда, дескрїе шї вѣїле сѣрате de пѣдїнї анї deskїce аколо шї ла тѣлте воале шї гревѣдїї омененїдї фоарте тѣлт фолосїтоаре. — Noi дн интересѣл чїтїторїлор скоатем дїп зїса вросѣрѣ зрѣтѣоареле датѣрї.

Търда заче сѣлѣт $46^{\circ} + 25' + 0$ а лѣдїмеї географїче, се днтїнде пе о вале днпѣстѣ ка ла $\frac{1}{5}$ de мїлѣ, аре днпредїѣрїме фрѣтоасѣ, ла каре пѣтѣрѣм кѣрсѣл рѣлѣлї Арїеш дїп каре се спалѣ авр тѣлт, фаїтоаса деспїкѣтѣрѣ вѣлканїкѣ де тѣлте пѣмїтѣ кеїеа Тързеї, деалѣрї богате de вїї, сате вечїне пѣтѣроасе шї — шесѣл чел днтїнс преа вїне кѣпоскѣт дїп їсторїа патрїеї (а 105, 1601 ш. а.), дн сѣвршїт дн депѣртаре de $\frac{1}{4}$ de чеас окпеле дїп каре се таїе чеа маї вѣлѣ сарѣ дн Ардеал.

Пе деалѣл саѣ маї вїне пе ачел шес делос знде се афлѣ окпеле сѣлѣт шї лакѣрї de апѣ сѣратѣ, рѣшасе дн зрѣма окпелор антїче сѣпате de колонїїле romane, їар маї тѣрзїї пѣрѣсїте. Адѣнчїмеа а челор лакѣрї сѣроасе есте de 5, 6 пѣлѣ ла 9 стѣлжїнї de Viena, їар днтїндереа сѣпрафадеї лор есте осевїтѣ; фаца (колореа) апей сѣрате е лїмпедѣ ка верїлѣл, апа е сѣроасѣ фоарте шї атѣт de греа, дн кѣт трѣлѣл отѣлї de шї пѣ шїе пота, пѣ се кѣфандѣ дн трѣлѣса; пѣрцїле констїтѣтївеї сѣлѣт ла зпа мїе пѣрцї de апѣ 0, 50 de sare, чева ачїд вѣрос, пѣдїн фер, преа пѣдїне пѣрцї констїтѣтїве органїче шї чева зрѣтѣ de Brom. Дїп ачесте medicїї вор кѣпоаде, кѣ асемenea вѣї се пот фолосї ла тѣлте воале ка шї вѣїле de mare.

Мерїтѣл дескрїдерїї вѣїлор сѣрате ла Търда есте а Длїї др. Hanko. Дѣтнеалїї венїнд днкѣ ла 1832 ка фїзїк прїмарїѣ ал комїтатѣлї черчетѣ маї de апроапе патѣра шї тоате атѣрѣнтеле днпредїѣрѣл сѣс атїнселор лакѣрї сѣроасе, се скѣлѣл дн кѣтева рѣндѣрї, ка сѣ вадѣ кїар дн органїстѣл трѣлѣлї сѣлѣ лѣкѣрѣеа че ар авеа ачеа апѣ, дн сѣвршїт се днкредїндѣ кѣ ар фї пѣкат а пѣ deskїde шї аїчї зп ашезѣшѣл de вїндекаре шї алїнаре пѣтїтїгоареї оменїмї. Дн. Са рец. архїдѣчеле Ferdinand d'Este кѣпоскѣндѣїї кѣцетѣл ла

*) Тїтѣлїї есте ачестеа: Torda Várossának Helyirata, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók ötödik nagy gyűlésének emlékére irt Lemhényi Doctor Hanko Jo'sef Nemes Torda megye' rendes főorvosa és több megyék táblabírája 's a. t.

1840 вїневої а дѣрвї спре скопѣл дескрїдерїї вѣїлор зпа сѣтѣ фїор. арц. Де ачї днколо се фортѣ о содїетате кѣ акцїї, ла 1841 се фѣкѣрѣ дѣлѣ одѣї de скѣлдат дѣлѣ моделѣл челор тарїне, їар дн зрѣтѣторїѣл ан крескѣнд пѣтѣрѣл акцїонарїлор ла чїнчї сѣте, се маї фѣкѣрѣ алте 6 одѣї шї ла 1843 алте опт, їар пѣлѣ дн а. тр. 1844 одѣїле спорїрѣ ла 25, днптре каре знеле сѣлѣт менїте вѣрѣадїлор, алтеле фетеїлор, знеле пентрѣ потат, алтеле пентрѣ скѣлдатѣл дн авѣрї ш. а.

Прекѣм алте апе сѣрате, аша шї ачестеа лѣкѣреазѣ маї зптеїѣ днпѣртѣтѣнд пелеа днп афарѣ шї сїстема первїлор, їар маї днколо дѣлѣ есперїїнда маї тѣлтор анї кѣлеасѣ de D. др. Hanko сѣлѣт фолосїтоаре ла врео пѣлѣ фелїрї de воале.

Днсемпѣрї пентрѣ фондѣл вѣїлор de ла Zaizon.

Фїїнд кѣ келтѣїемїле ла вѣїле мїнерале днп Zaizon креск пе ан че мерѣе, їнспекцїа респектївѣ спре а пѣстра шї ачї, естїмп пѣ ва тїнѣрї „foї de сѣвенїрї;“ шї сокотеала апѣлїї трекут о dedăce шї о лѣтѣрї пѣлїкѣндѣо дн „Satellit“ Nr. 39 de знде поате кѣпоаде орї чїне, кѣ кѣтѣ акѣратецѣ се адмїнїстрѣ венїтѣл пѣмїтѣлїї фонд. Постѣрїле de прїмїре сѣлѣт пѣмаї коллектеле че се фак дела оаспедї пентрѣ пѣтїреа мѣзїканцїлор шї а скодетоарелор de апѣ. Дн а. тр. 1844 се адѣнарѣ пентрѣ мѣзїканцїї 55 ф. 40 крї арц. днп карїї се дѣдѣрѣ ла дѣлѣ vande 52 ф., рест 3 ф. 40 кр. Пентрѣ скодетоаре de апѣ се адѣнарѣ 52 ф. 20 крї арц., днп ачїа се пѣтїрѣ 16 ф., рест 36 ф. 20 крї. Днп рестѣрї с'аѣ маї сѣдїт помї, с'аѣ фѣкѣт пѣдїї ш. а. ш. а.; тотѣш маї рѣшасе кѣпїтал кѣрат 57 ф. 14 крї арц.

ЛЦИТАЦІЕ.

Сѣвскрїсѣл аре de гѣнд а'шї вїнде кѣ лїдїтадїе тоатѣ тарѣа днп волта са, поста вѣрї, тѣтѣсѣрїї фелїрїмї, десетѣрї de вѣтѣвак, картоане, тѣрѣї de модѣ ш. а. кѣ вѣката саѣ кѣ котѣл.

Лїдїтадїа се ва днчепе ла 19. Маїѣ дела 9—12 чеасѣрї шї дела 3—6 чеасѣрї. Воїторїлор de а кѣтѣпра плакѣле а мерѣе ла волта сѣвскрїсѣлїї дн каселе Крестелїане.

Брашов, 17. Маїѣ 1845.

Барвенїс.

ПРЕЦѢЛ БѢКАТЕЛОР ДН БРАШОВ.

Дн ванї de валѣтѣ. Маїѣ 16 к. п.

	Фр.	Кр.
Гѣлеата de грѣѣ кѣрат	7	12
— — — de мїжлок	6	45
— — сѣкарѣ	5	48
— — кѣкѣрѣз	5	6
— — орз	4	—
— — овѣс	2	36